

Stanowisko

dr Janusza Kochanowskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

w sprawie braku możliwości zmniejszenia podatku dochodowego od osób fizycznych za 2006 r. o 1 % tego podatku – w związku z dokonaniem wpłaty na rzecz organizacji pożytku publicznego – przez osoby osiągające w 2006 r. przychody opodatkowane stawką liniową 19 %.

1. Wymieniona grupa podatników nie może – obliczając podatek dochodowy za 2006 r. – zmniejszyć tego podatku o 1 % z tytułu wpłaty na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Na podstawie art. 27 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.) podatnik podatku dochodowego może, w trybie i na zasadach określonych w przepisach odrębnych, przekazać 1 % podatku obliczonego zgodnie z odrębnymi przepisami na rzecz wybranych przez siebie organizacji pożytku publicznego. Zasady i tryb przekazywania podatku do końca 2006 r. określał przepis art. 27d ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.) i art. 14a ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930 z późn. zm.). W świetle tych przepisów nie podlegał zmniejszeniu podatek wynikający z zeznania podatkowego o wysokości osiągniętego w roku podatkowym dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej na zasadach określonych w art. 30c, tj. podatek „liniowy” wynoszący 19 % podstawy obliczenia podatku (art. 45 ust. 1a pkt 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych). Nie podlega również zmniejszeniu podatek od dochodów osiągniętych w roku podatkowym z kapitałów pieniężnych opodatkowanych na zasadach określonych w art. 30b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Rzecznik Praw Obywatelskich podjął w tej sprawie działania. W wystąpieniu z dnia 27 stycznia 2005 r. skierowanym do Ministra Finansów zarzucił, że w omawianym przypadku nastąpiło niedopuszczalne odstępstwo od zasady równego traktowania. Zróżnicowanie w tym zakresie zostało

wprowadzone według dowolnie ustalonego kryterium sposobu obliczania podatku i związanego z tym rodzaju składanego zeznania podatkowego. Rzecznik postulował dostosowanie omawianego rozwiązania do standardów konstytucyjnych.

W odpowiedzi Minister Finansów wyjaśnił, że wolą ustawodawcy było, aby podatnicy, którzy wybrali opodatkowanie dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej wg stawki liniowej oraz podatnicy osiągający dochody z kapitałów pieniężnych opodatkowane zgodnie z art. 30b ustawy, nie mogli – co do zasady – korzystać z ulg, zwolnień i odliczeń. Zamiarem było również wprowadzenie prostej i przejrzystej konstrukcji poboru tych podatków, w ten bowiem sposób ustawodawca realizuje jeden z postulatów społecznych, jakim jest uproszczenie systemu podatkowego. Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą dokonując z własnej woli wyboru sposobu opodatkowania dochodów z tej działalności, świadomi są nie tylko korzyści płynących z dokonania takiego wyboru, ale także związanych z nim ograniczeń. Minister nie podzielił zarzutu Rzecznika, że doszło do naruszenia zasady równości.

We wniosku z dnia 16 marca 2005 r. (RPO-495925-VI/05/ST) do Trybunału Konstytucyjnego Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o stwierdzenie niezgodności art. 27a ust. 1 i 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych - w tej części, z której wynika, że ze zmniejszenia podatku o jego 1 % przekazany na rzecz organizacji pożytku publicznego mogą korzystać wyłącznie osoby opodatkowane na zasadach ogólnych – z art. 32 w związku z art. 2 Konstytucji RP.

Wniosek Rzecznika został rozpoznany na rozprawie w dniu 5 czerwca 2006 r. **Trybunał Konstytucyjny nie podzielił zarzutów wniosku i stwierdził, iż art. 27d ust. 1 i 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jest zgodny z art. 32 w związku z art. 2 Konstytucji RP (wyrok TK z dnia 13 czerwca 2006 r. sygn. akt K 11/05; Dz. U. z 28 czerwca 2006 r. Nr 108, poz. 748).**

Rzecznik Praw Obywatelskich wyczerpał zatem możliwość prowadzenia działań mających na celu umożliwienie osobom osiągającym dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowane stawką liniową 19 % przekazania kwoty 1 % podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego. W tej

sprawie – w tym w odniesieniu do dochodów za 2006 r. – nie można już nic zrobić.

2. Dokonując nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 217, poz. 1588) ustawodawca w odmienny – niż dotychczas - sposób określił krąg podmiotów uprawnionych do przekazania na rzecz organizacji pożytku publicznego kwoty w wysokości nieprzekraczającej 1% podatku należnego wynikającego z zeznania podatkowego oraz zasady przekazywania tej kwoty. Przede wszystkim kwotę tę przekazuje – na wniosek podatnika – naczelnik urzędu skarbowego na rzecz jednej organizacji pożytku publicznego wybranej przez podatnika z wykazu ogłaszanego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości (art. 45 ust. 5c, 5d, 5e, 5f i 5g, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2007 r.). Do złożenia wniosku o przekazanie 1 % podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego uprawnieni są wszyscy podatnicy składający zeznania roczne, a zatem również osiągający dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej, opodatkowane stawką liniową 19 %, jak również podatnicy osiągający dochody z kapitałów opodatkowanych na zasadach określonych w art. 30b (dotyczy odpłatnego zbycia papierów wartościowych, pochodnych instrumentów finansowych itd.).

Osoby opłacające podatek dochodowy według stawki liniowej 19 % będą zatem mogły przekazać na rzecz organizacji pożytku publicznego kwotę 1 % podatku dopiero w zeznaniach za rok bieżący, tj. za 2007 r.